

ZESPÓŁ SZKÓŁ MUZYCZNYCH IM. CZESŁAWA NIEMENA
WE WŁOCŁAWKU

**PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA
DLA
PRZEDMIOTU FORTEPIAN DODATKOWY
DLA UCZNIÓW KLASY ORGANÓW**

DRUGI ETAP EDUKACYJNY:

PAŃSTWOWA SZKOŁA MUZYCZNA II STOPNIA

Opracowanie:
Zbigniew Merecki

na podstawie Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 8 kwietnia 2008 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w publicznych szkołach i placówkach artystycznych. (Dz.U.2008 Nr 65, poz. 400) oraz Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego w publicznych szkołach artystycznych (Dz.U.2011 Nr 15 poz. 70), a także zgodnie ze Statutem Szkoły.

Włocławek 2012

SPIS TREŚCI:

- I. Cele przedmiotowego systemu oceniania
- II. Formy i sposoby oceniania umiejętności przedmiotowych
- III. Kryteria oceniania
- IV. Skala ocen
- V. Wymagania edukacyjne

I. Cele przedmiotowego systemu oceniania

Wskazanie przejrzystych kryteriów oceniania ucznia.

Informacja dla rodziców i uczniów o systemie oceniania.

Określenie wymagań edukacyjnych dla każdej z klas.

Umożliwianie nauczycielom doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno – wychowawczej.

II. Formy i sposoby oceniania umiejętności przedmiotowych

Na początku każdego roku szkolnego nauczyciel powinien poinformować ucznia i jego rodziców o:

- zalecanym zakresie materiału przewidzianym dla danej klasy
- wymaganiach edukacyjnych niezbędnych do uzyskania śródrocznych i końcoworocznych
- ocen klasyfikacyjnych, zgodnych z programem nauczania
- sposobach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych w danym roku szkolnym
- terminach ewentualnych przesłuchań i egzaminów w danym roku szkolnym.

Elementy podlegające ocenie:

- frekwencja na zajęciach
- stopień przygotowania ucznia do lekcji
- zaangażowanie w pracę podczas zajęć
- systematyczność i pilność ucznia
- poziom umiejętności wykonawczych
- stopień zrealizowania wymagań technicznych i artystycznych wyznaczonych przez dany materiał nauczania
- inne czynniki ujęte w kryteriach i wymaganiach edukacyjnych

Gra ucznia oceniana jest podczas:

- lekcji (przygotowanie do lekcji, zaliczenie utworu itp.)
- popisów lub audycji muzycznych - klasowych, sekcyjnych i międzysekcyjnych
- koncertów szkolnych lub pozaszkolnych
- konkursów szkolnych ewentualnie pozaszkolnych
- przesłuchania końcowego według uchwały Rady Pedagogicznej lub Sekcji.

Rodzaje ocen :

- ocena cząstkowa
- ocena semestralna
- ocena końcoworoczna.

Oceny cząstkowej poziomu gry ucznia podczas lekcji, popisów, audycji muzycznych i koncertów dokonuje nauczyciel przedmiotu w ustnej formie opisowej. Oceny semestralne i końcoworoczne ustala nauczyciel prowadzący dane zajęcia edukacyjne, uwzględniając programowe wskaźniki osiągnięć ucznia – zamierzone efekty oraz nabyte umiejętności. Uchwałą Rady Pedagogicznej lub Sekcji może zostać zorganizowane przesłuchanie końcowe. Podczas występu na przesłuchaniu końcowym oraz ewentualnych konkursach ucznia ocenia komisja konkursowa bądź egzaminacyjna zgodnie z regulaminem pracy komisji. Ze względu na konieczność zapewnienia niezbędnego wysokiego poziomu wykonawczego gry na występie publicznym formy oceny inne niż sprawdzenie umiejętności na lekcji oraz przesłuchanie końcowe są dostępne tylko najbardziej zaawansowanym i najpilniejszym uczniom.

Głównym warunkiem uzyskiwania ocen semestralnych i końcoworocznych jest obecność na zajęciach oraz przygotowanie do zajęć.

Uczeń może zostać niesklasyfikowany, jeśli posiada powyżej 50% nieobecności.

Ocena frekwencji odbywa się co semestr .

Nieobecności mogą być usprawiedliwiane przez rodziców, opiekunów bądź nauczycieli innych przedmiotów.

W przypadku gdy uczeń nie został sklasyfikowany w dokumentacji przebiegu nauczania zapisuje się adnotację "nieklasyfikowany". Uczeń nieklasyfikowany, w przypadku gdy jego nieobecność na zajęciach była usprawiedliwiona, ma prawo zdawać egzamin klasyfikacyjny. W przypadku nieklasyfikowania z przyczyn nieusprawiedliwionej nieobecności uczeń może wystąpić do Dyrektora z prośbą o przeprowadzenie egzaminu klasyfikacyjnego. Zgodę na przeprowadzenie tego egzaminu wyraża Rada Pedagogiczna na posiedzeniu klasyfikacyjnym.

Ocena zaangażowania ucznia w pracę na zajęciach jest prowadzona na podstawie obserwacji aktywności ucznia, jego stosunku do stawianych przed nim zadań do wykonania podczas lekcji oraz wykonywanych w domu.

Na miesiąc przed klasyfikacyjnym posiedzeniem rady pedagogicznej, nauczyciel jest zobowiązany do ustnego poinformowania uczniów o grożących ocenach niedostatecznych i odnotowanie tego w dzienniku.

Na tydzień przed klasyfikacyjnym posiedzeniem rady pedagogicznej nauczyciel jest zobowiązany poinformować ucznia o przewidywanym dla niego stopniu semestralnym i rocznym.

III. Kryteria oceniania

Uczeń oceniany jest według następujących kryteriów:

1. Podstawowa wiedza w zakresie budowy instrumentu:
  - umiejętność nazywania i określania funkcji podstawowych części fortepianu
  - znajomość historii instrumentu.
2. Postawa przy instrumencie, aparat gry:
  - umiejętność zachowania prawidłowej postawy
  - swoboda ułożenia rąk na klawiaturze
  - ułożenie nóg i użycie pedałów
  - świadomość roli palca oraz pozostałych elementów aparatu w procesie powstawania dźwięku.
3. Wybrane elementy techniki gry:
  - znajomość artykulacji portato, legato, non legato, staccato wraz z umiejętnością wykonania
  - znajomość palcowania w gamach i pasażach legato w zakresie przewidzianym dla danej klasy
  - znajomość techniki gry akordów
  - umiejętność gry kantyleny
  - umiejętność gry dwugłosowej jedną ręką.
4. Znajomość notacji oraz umiejętność samodzielnego odczytania tekstu nutowego

- czytanie nut w kluczu wiolinowym i basowym
- znajomość rytmu, metrum, określeń tempa, dynamiki, agogiki
- znajomość oznaczeń ekspresyjnych
- umiejętność gry a vista w zakresie przewidzianym przez program nauczania.

5. Samodzielna praca oraz zaangażowanie w proces nauczania

- zainteresowanie instrumentem
- zaangażowanie na lekcji
- systematyczna praca domowa
- realizacja utworów ujętych w materiale nauczania przewidzianym w programie dla danej klasy
- aktywny udział (czynny lub bierny) w koncertach szkolnych i środowiskowych.

6. Jakość wykonania, walory artystyczne

- umiejętność stosowania różnorodnych sposobów artykulacji i dynamiki
- dbałość o jakość dźwięku
- znajomość i umiejętność zróżnicowania dynamicznego melodii i akompaniamentu
- umiejętność grania w tempie oddającym charakter kompozycji
- odpowiednia pedalizacja
- zrozumienie budowy formalnej utworu, zgodność interpretacji z budową, stylowość wykonania
- granie utworów z pamięci
- umiejętność koncentracji i pokonywania tremy podczas występu.

IV. Skala ocen

Oceny klasyfikacyjne ustalone zostały w stopniach według następującej skali:

stopień celujący	- 6	(ilość punktów 25)
stopień bardzo dobry	- 5	(ilość punktów 21 – 24)
stopień dobry	- 4	(ilość punktów 16 – 20)
stopień dostateczny	- 3	(ilość punktów 13 – 15)
stopień dopuszczający	- 2	(ilość punktów 11 – 12)
stopień niedostateczny	- 1	(ilość punktów 0 – 10)

Grę ucznia ocenia się według następujących kryteriów:

- ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który w grze bezbłędnej tekstowo, wyrazowo i technicznie prezentuje wyjątkowe walory interpretacyjno – artystyczne; uczeń wykonuje repertuar wykraczający ponad obowiązujący w danej klasie program nauczania prawidłowym i swobodnym aparatem gry; bierze aktywny udział w życiu artystycznym szkoły lub jest laureatem przesłuchań CEA lub konkursów regionalnych, ogólnopolskich czy międzynarodowych; ponadto wykazuje się nienaganną i wzorową postawą w zakresie kultury osobistej oraz poszanowania instrumentów i mienia szkolnego,
- ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który opanował zakres wiedzy i umiejętności określonych w programie nauczania dla danej klasy, wykonuje zgodnie z programem nauczania repertuar bezbłędnie tekstowo i dobrze technicznie, z pamięci, prawidłowym i swobodnym aparatem gry, prezentuje w grze właściwą i stylową interpretację, wykazuje się dużym zaangażowaniem i kreatywnością, szybko i bez trudności przyswaja zadany program, systematycznie i bez zastrzeżeń pracuje w domu, aktywnie uczestniczy w życiu artystycznym szkoły,
- ocenę **dobłą** otrzymuje uczeń, który opanował materiał nauczania danej klasy według obowiązującego programu oraz prezentuje grę poprawną technicznie i wyrazowo z drobnymi błędami tekstowymi, technicznymi lub pamięciowymi, w miarę prawidłowym aparatem gry; prezentuje poprawną muzycznie i stylistycznie interpretację; wykazuje się niewielkim zaangażowaniem i kreatywnością, pracuje dość systematycznie lecz nie zawsze w pełni realizuje polecenia nauczyciela,
- ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który opanował jedynie podstawowe treści programowe, co może oznaczać trudności w toku dalszego kształcenia; wykonał repertuar w

miarę zgodny z programem nauczania, ale z błędami tekstowymi oraz niedociągnięciami muzyczno – technicznymi lub pamięciowymi, poprawnym aparatem gry z elementami właściwej interpretacji; pracuje w domu niesystematycznie, niewystarczająco lub niezgodnie ze wskazówkami nauczyciela; opanował grę na instrumencie w sposób umożliwiający postępy w dalszej nauce przy systematycznej pracy,

- ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który wykonuje program niezgodny z programem nauczania, a jego wykonanie utworów charakteryzuje się poważnymi błędami tekstowymi, technicznymi lub pamięciowymi, bez interpretacji muzycznej; posługuje się niepoprawnym aparatem gry; niewielkie zainteresowanie ucznia przedmiotem uniemożliwia spełnienie zawartych w programie nauczania wymagań egzaminacyjnych dla danej klasy, a może nawet uniemożliwić dalsze kształcenie,
- ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który nie spełnił wymagań egzaminacyjnych, zawartych w programie nauczania dla danej klasy; ma problemy z wykonaniem jakiegokolwiek repertuaru; wykazuje brak chęci i predyspozycji do gry na fortepianie, nie rokuje nadziei na dalszy rozwój muzyczno – artystyczny; jego brak opanowania podstawowych zadań techniczno – wykonawczych uniemożliwia kontynuację kształcenia.

Na przesłuchaniu końcowym uczeń wykonuje program z pamięci. W przypadku niespełnienia tego wymagania jego ocenę obniża się o jedną notę. W wypadku braku przesłuchania ocenę końcową wystawia nauczyciel przedmiotu na podstawie wymienionych wyżej kryteriów.

V. Wymagania edukacyjne

Klasa I

Uczeń powinien:

- rozumieć działanie mechanizmu fortepianu, wykorzystywać jego możliwości brzmieniowe,
- przyjąć właściwą postawę przy instrumencie i kontrolować aparat gry na swoim poziomie zaawansowania,
- swobodnie stosować artykulację portato, non legato, legato, staccato, dynamikę od piano do forte (lub szerzej),
- w miarę swobodnie czytać zapis nutowy w obydwu kluczach w umiarkowanym tempie, prawidłowo palcować, realizować pauzy i wartości rytmiczne.

Klasa II

Uczeń powinien:

- zachowywać prawidłową postawę podczas gry,
- umieć grać a vista proste utwory w tempie umożliwiającym zrozumiałe wykonanie,
- zróżnicować dźwięki pod względem artykulacji i dynamiki, rozumieć budowę formalną utworu i określenia wykonawcze; słuchać brzmienia odpowiadającego tym określeniom i korygować błędy,
- przekonywająco oddać tempo i charakter kompozycji na swoim poziomie zaawansowania.

Klasa III

Uczeń powinien:

- potrafić kontrolować swoje ciało podczas gry,
- grać a vista proste utwory,
- zróżnicować dźwięki w utworze pod względem artykulacji, dynamiki i barwy, rozumieć budowę formalną utworu, określenia wykonawcze i logikę przebiegu,
- potrafić wykonać utwór na cztery ręce grając partię solową lub akompaniament.

Klasa IV

Uczeń powinien:

- umieć grać a vista proste utwory z zakresu kl. II szłoły I stopnia,
- potrafić różnicować dźwięki utworu pod względem artykulacji, dynamiki i barwy,
- prawidłowo pedalizować i frazować. Dostosowywać brzmienie do charakteru utworu i stylu danego kompozytora,
- potrafić zagrać kilku- lub kilkunastotaktowy utworek o prostej fakturze, dysponując ogólnym schematem harmonicznym i wypełniając go własnymi nutami,
- samodzielnie przygotować krótki utwór zgodnie z zasadami wykonawstwa.

Klasa V

Uczeń powinien:

- przyswoić sobie wiadomości, osiąść umiejętności oraz opanować zadania techniczno – interpretacyjne zgodnie z wykazem umiejętności niezbędnych do zakończenia kursu fortepianu dodatkowego według programu nauczania,
- w wypadku przyjęcia uchwały rady pedagogicznej lub sekcji zaprezentować podczas przesłuchania końcowego program zgodny z wymaganiami egzaminacyjnymi zawartymi w programie nauczania.